

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. IX. - Supinum in UM admittitur, in U, excluditur

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

jectiva. Tum deinde passim dicitur *placatio* tui, cura vestri, amor nostri. De hoc gerundo, quum habet genitivum pluralem, meras nugas egit Laurent. lib. 1. cap. 27. Quoties, inquit, oporteat loqui per relativum, necesse est loqui per hoc gerundium; ut hic dies attulit initium dicendi quæ vellem; non autem, dicendorum quæ vellem. Sed contra sentit Cicero, ut supra citavi; Aut eorum, quæ supra naturam sunt adipiscendi. Sueton. Aug. Reparandarum classium causa, quas tempestatibus, cæt. ibid. Tib. Et repurgandarum tota Italia ergastulorum, quorum domini, cæt. Val. Max. lib. 2. Finem profecto fruendarum opum, quibus, cæt. Livius lib. 32. Rerum suarum, quas possent, referendarum secum dominis jus fiebat.

CAP. IX.

Supinum in UM admittitur, in U, excluditur.

Cur Supinum dicitur.

* **E**X numero Gerundorum est etiam Supinum, geritur enim à participio in *Tus*, ut cætera à participio in *Dus*, & di-

* *Ex numero Gerundorum &c.*] Sentit Sanctius, unum modo esse supinum in UM definens, quia regere videtur Accusativum. Alterum in U exiens, quod item vulgo supinum esse existimatur, demonstrat ille, esse potius certum Nominis substantivi casum. At Scioppius Parad. Liter. Ep 2. & Vossius Anal. III. 11. & Construct. 54. ostenderunt clarissime, utrumque æque esse Nomen substantivum quartæ declinationis. Tanto magis miror Vossium, quod priore loco Supinis & ipse annumerat Nominativos Participii Passivi, *Putidum est, ventum fuit*, &c. Et accessit illi in eo etiam Novæ Methodi Auctor, adscribens Supinis Nominativum, Dativum, Accusativum, sed diversarum Declinationum; Scilicet, quia *Amat* est, & similia in hunc censum referri volebat. At vero nihil

hil prorsus commune habent ista cum iis, quæ proprie ut Supina memorantur à Grammaticis in Paradigmatè Conjugationum. Hæc enim Substantiva sunt, illa Adjectiva, seu Participia Passiva, eo usu adhibita, quo Impersonalia Passiva, ut proinde in iis ita absolute positæ intelligi debeat *Negatum*, sicuti ostendimus pag. 319. Quapropter quo modo in Præsenti dicitur simpliciter *Amatur*, eodem modo dicitur in sensu Præterito *Amatum est*. Nec probari potest contrarium ex illis Livii, *dixi non perliturum tenuerat Dictatorem*. Nam in his intelligi Substantivum, seu construi hæc revera non ut Substantiva sed ut Adjectiva patet ex aliis locis, in quibus illis loco Substantivi additur Infinitivum, vel integræ Oratio. Liv. XXVII. 45. *Auditum modo in acie aliorum exercitum advenisse, haud dubiam victoriam futurum*. Substantivi vices manifeste heic sustinet infinitivum, cui adjectum videmus ut Adjectivum, *to Auditum*. Similiter XXVIII. 12. *Haud procul aberant, cum ex obrivis auditum, postero die omnem exercitum proficisci, metu omni liberavit eos*. Scilicet *auditum illud proficisci liberavit eos*, eadem constructionis ratione ac si dixisset, *auditus ille ramor*. Sic ergo & in eo, quod ait VII. 22. *Tentatum per dictatorem ut ambo patricii Consules crearentur, rem peritit ad interregnum*; pro Substantivo capiendâ est omnis illa sententia, quæ sequitur *to ut*. Quin si *to tentatum* hic esset Supinum, ejus etiam supini Ablativum haberemus, non quidem *tentatu*, sed *tentato*, & sic plures Supini terminationes, quam quas memorant, & duos quidem diversæ formæ Ablativos. Nam pro eo, quod dixit istic Livius, potuisset eodem plane sensu dixisse, *Tentato per Dictatorem, ut ambo patricii Consules crearentur, res ad interregnum perducta est*. Sic enim Idem I. 41. *Tum demum palam factis, Servius &c. regnavit h. e. palam factis negotio mortis Tarquinii*. XXXIV. 31. *Ibi permissis, seu dicere prius, seu audire mallet, ita caput tyrannus*. Tac. Ann. IV. 36. *Absolvitur, comperto filia in eum cinnis*. XI. 10. *In cuius transgressu multum certato, pervicit Bardanes*. cap. 26. *Nec ultra expectato, quam dum Claudius proficereetur, cuncta nubiarum solennia celebrat*. Vides hinc Ablativos esse ejusdem plane naturæ & usus, cujus sunt Nominativi *Tentatum, perliturum &c.* Et tamen nemo illos pro Supinis, aut Nominibus substantivis Verbalibus unquam habuit, sed ut sunt, pro Ablativis Absolutis Participii, seu Adjectivi Nominis; Unde consequitur, neque Nominativos in illum, sed in hunc censum esse referendos. Verba Plautij, *Fissam rem & facilem à vobis oratum volo*, supra pag. 87. ubertim explicuimus, & ita, ut in iis *to*

dicitur *Supinum*, quia supine, hoc est negligenter agat, & penè ociofum, ac supervaneum fit: nam orationes, quæ possunt fieri per hanc vocem, crebrius ad alias transe-

run-

Oratum, nil aliud esse, quam Participium, demonstravimus. Jam vero siquidem Participia sunt illi Nominativi, longe namque diversi sunt generis & naturæ ab istis, quæ in Paradigmatè Conjugationum appellantur Supina, quippe quæ sunt vera Nomina Substantiva, alterum quarti casus, alterum sexti, sed ejusdem declinationis: & proinde à suis præpositionibus more nominum rectè. Sanctius atque alii accipiunt posterius etiam ita aliquando, tanquam sit Dativi casus; Veluti *Horrendum auditu* pro *auditi*. Sed hæc quoque Ablativi esse clarissime ostendit Vossius Construct. §4 extr. dum in eo casu addi Adjectivos hæc locutionibus probat. Nec enim dici *Horrendum ipsi auditu*, sed *ipso auditu*, intellecta præpositione IN. In priore, quod est Accusativi casus, subauditur præpositio *Ad*. Unde & non tam ad *motum*, sicuti plerique tradunt, sed ad *finem* significandum adhibetur. Nam *eo spectatum* dicitur pro *eo ad spectatum*, h. e. ut spectem. Sic Sallust. Histor. III. *Nec ego vos ultum injurias hortor*. Nullum hic verbum, quod motum aliquem significet, sed quod actionem, quæ sibi ulcionem habeat præpositam tanquam suum finem. Jungitur autem hæc Accusativis *ultum*, *spectatum* & similibus plerumque alius Accusativus, qui creditur ab istis tanquam Nominibus Verbalibus, quæ Verbi sui rectionem retineant, proxime regi. Sed repetendum hic, quod sæpe jam monui, intercedere in his Ellipsin præpositionis *causæ*, & vocis *Negotii*. ut adeo si dicam, *eo spectatum ludis*, idem sit, ac si dicerem, *eo ad spectatum negotii*. quod ad *ludos*. Rationem explicuimus in superioribus. Quare autem hæc constructio ita frequenterur cum Accusativo *spectatum* &c. non item cum Ablativo *spectatu*, aut aliis casibus, ejus nulla potest certa dari ratio, nisi quæ ex Fortuna & Casu est petenda, sicuti aliquando faciendum superiore capite probavimus allatis exemplis, quibus addi potest, quod etiam in Participio Activo Positivus sæpissime occurrit cum Genitivo & Accusativo; Comparativus vero & Superlativus, licet ejusdem naturæ, quo ille, cum solo Genitivo. Dicimus enim *amans Patriam* & *Patriam*; at *amantior* & *amanissimus patria* solummodo, non item *Patriam*.

runtur; ut, *discedo lecturus*, *discedo ad legendum*, *discedo ut legam*, *discedo lectum*. Tum præterea, quum raro inveniatur, rarius accusativo junctum reperitur. Virgilius; *Suspensi*, *Euripylum scitatum oracula Phœbi Mittimus*: idem; *Venimus huc lassis questum oracula rebus*. Terentius; *Cur te in perditum?* Semper jungitur verbis motum significantibus; & motus etiam est in illis; *Collocavit filiam nuptum*; *Conduxi te cantatum*; *Admitte me spectatum*.

Amatu, *lectu*, *auditu*, mirè conturbant grammaticos; mihi partim sunt dativi quartæ inflexionis, partim ablativi, quibus modus significatur. Dativi exempla sunt; *Mirabile visus*; *Horrendum auditu*, id est, oculis, & auribus: nam dativus quartæ antiquitus frequentior erat in U, ut Gell. testatur lib. 4. cap. 16. Virgil. 8. *Altissima visu*: idem; *Mirabile visu*, id est, oculis: nam ipse alibi dixit; *Oculus mirabile monstrum*. Valer. Maxim. lib. 5. Ergo quod *auditu novum est*. Plaut. Bacch. *Ista lepida sunt memorata*. ubi aliqui legunt, *memoratu*. Sed altius hæc expendamus. Si terminatio in U, supinum verbum esset, * aliquando haberet a, vel ab. Deinde videmus, hanc vocem suscipere adjectivum. Plautus Stich. *Tuo accessitu venio huc*. „[nec dubium est, quin recte „quoque dicatur; *crebris tuis accessitibus huc veni*, „sicut narratibus; Ovidius 6. *Metamorph.* „Tem-

Nulla sunt Supina in U.

I.

II.

* *Aliquando haberet A vel AB*] Prorsus non perspicio rationem hujus argumenti. Nam primo non mutat naturam vocabulorum, sive præpositio illis præmittatur expressa sive per Ellipsin; ob frequentissimum eorum in tali Constructione usum, pene perpetuam omittatur. Deinde occurrunt sane præpositiones etiam ante hæc vocabula in V exuentia, ut ostendit Scioppius. Eo autem ipso evadunt vocabula ista minime verba Supina, sed vera Nomina Substantiva.

„*Tempestiva meis Veniet narratibus hora*.] Quintil. lib. 8. *Rebus atrocibus verba etiam ipso auditu acerba magis conveniunt.* Plinius lib. 20. *Cepa sativa olfactu ipso caliginè medentur.* Gellius lib. 12. *Ess versus assiduo memoratu dignos puto.* Tacitus libro 20. *Copias recenti lectu auctas.* Livius 37. *Et eodem armatus Cares.* Stat. 9. Theb. *Longo defessa redibat Venatu.* Quod etiam testimonium indicat, hanc terminationem jungi verbis motum, vel locum significantibus; & sic dicè, *Venio venatu*, ut *venio agro*, *venio de venatione*. Plaut. Menech. *Obsonatu redeo.* Stadius; *Quem tu Venatu rediturum in limine primo Operiens.* Cato Rustic. *Primus cubitu surgat, postremus cubitum eat.*

III.

Præterea junctura ipsius orationis indicat esse nomen. Livius lib. 31. *Id dictu, quam re facilius.* Plinius lib. 7. cap. 1. *Parvum dictu, sed immensum aestimatione.* Si *Dictu*, supinum est, etiam *aestimatione*, supinum erit. Cic. in Pison. *Quis enim te auditu, quis ullo honore, quis denique communi salute dignum putavit: idem pro Cluent. Quam levia genere ipso, quam falsa re, quam breviora responsu.* Curtius lib. 4. *Id consilium non ratione prædentius, quam eventu felicius fuit: idem lib. 8. Quis cætera auditu majora, quam vero sustinere posse credebat? Val. Maxim. lib. 9. Nec ipsa verba relatione familiaria, quam dictu fastidiosa sunt.* Tacitus lib. 1. *Lucos visu, ac memoria deformes.* Delirant igitur, qui dicunt, hoc supinum significare passionem, nisi velis dicere, nomina etiam aliquando hanc passionem significare: nam quum dicis; *Laude & amore dignum*, poteris exponere, ut ametur, & laudetur. Sed ostende obsecro hanc tuam passionem in his & similibus. Cic. *Perpessu aspera.* Livius 10. *Migratu difficilia: idem in procemio; Unde fo-*

dum inceptu, quod vites, sedum exitu, id est, ut
exeat, vel sine ipso: idem lib. 1. Eo tempore
in Regia prodigium visu, eventumque mirabile fuit:
idem vigesimo quinto; Consilia audacia prima
specie lata sunt, tractu dura, eventu tristia. Sed
opponit Laurentius, si essent haec nomina, habe-
rent alios casus. O plumbeum pugionem; Quid ^{Scolidum}
illa? In promptu, natu major, noctu, diu, sponte, Valle ar-
astu, impete, vitatu, petitu, suppetias, infitias, gumen-
& mille hujusmodi? Sed quid mirum, si tum,
concedamus & alios casus? quum legamus
semper? Nuptui dare, & veno exercere, & postea
veno, apud Tacitum lib. 16. Praeae, & divisiui
esse, apud Livium lib. 3. Denique illud, quod
supinum ultimum vocabant, ablativus, vel
dativus est, per quem modum explicamus;
ut si queras, quo pacto aliquid sit mirabile,
respondebo, visu, auditu, dictu, memoratu,
exitu: „[vel certe Praepositio, ab, subaudi-
tur, ut sensus sit, quod ad visum, audi-
tum, dictum, memoratum, vel exitum per-
tinet.]

CAP. X.

Singula participia esse omnium temporum,
& Tempus Verbi, cui junguntur, ad-
significare.

Utra ea quae a me, superius disputata ^{Participia}
sunt lib. 1. cap. 15. animadvertendum ^{pium}
est, Participium activum saepe jungi ^{activum}
* verbo substantivo. Cic. in Orat. Est enim ut ^{cum ver-}
scis, bo sub-
stantivo.

* Verbo Substantivo] Sic Sall. Jug. 31. Si dediticus est, ve-
stris iusti obediens eris. Gell. V. 10. Eloquentia aescenna cu-
piens